

MAIN
*Multilingual Assessment Instrument
for Narratives*

N. Gagarina, D. Klop, S. Kunnari,
K. Tantele, T. Välimaa,
U. Bohnacker & J. Walters

Croatian version

Translated and adapted by
Gordana Hržica & Jelena Kuvač Kraljević
(based on the revised version in English)

© ZAS Papers in Linguistics 64 (2020)

How to cite this version:

Hržica, G., Kuvač Kraljević, J. (2020). The Croatian adaptation of the Multilingual Assessment Instrument for Narratives. *ZAS Papers in Linguistics*, 64, 37–44 (see this paper for more information about the Croatian version).

Gagarina, N., Klop, D., Kunnari, S., Tantele, K., Välimaa, T., Bohnacker, U. & Walters, J. (2019). MAIN: Multilingual Assessment Instrument for Narratives. Revised version. *ZAS Papers in Linguistics* 63. Višejezični instrument za ispitivanje pripovijedanja. Translated and adapted by Hržica, G. & Kuvač Kraljević, J.

MAIN: Croatian

Višejezični instrument za procjenu pripovijedanja

Gordana Hržica & Jelena Kuvač Kraljević

Višejezični instrument za procjenu pripovijedanja (MAIN) oblikovan je 2012. kako bi se procijenile narativne vještine djece koja usvajaju jedan jezik ili više jezika. MAIN je razvijen primarno za djecu od 3 do 10 godina, ali novija istraživanja upućuju na to da on može biti upotrijebljen i kod starije djece, adolescenata i odraslih. Njime se procjenjuju razumijevanje i proizvodnja priča. Može se procijeniti i više jezika jednog govornika, i to putem nekoliko različitih metoda poticanja: *model priče*, *prepričavanje* i *pripovijedanje*. Materijal je 2012. razvijen na temelju opsežnog ispitivanja koje je obuhvatilo više od 500 jednojezične i dvojezične djece kronološke dobi od 3 do 10 u 15 različitih jezika i jezičnih kombinacija.

Engleska je inačica 2019. revidirana na temelju više od 2 500 transkribiranih priča te 24 000 odgovora na pitanja za razumijevanje, prikupljenih od oko 700 jednojezične i dvojezične djece u Njemačkoj, Rusiji i Švedskoj u razdoblju od 2013. do 2019. Ova inačica Višejezičnog instrumenta za procjenu pripovijedanja temelji se na posljednjoj engleskoj inačici iz 2019.

MAIN se sastoji od četiri usporedne priče. Svaka od njih sadrži pažljivo oblikovani niz od šest slika koji se temelji na multidimenzionalnom modelu oblikovanja priče. Priče su kontrolirane s obzirom na kognitivnu i lingvističku složenost, usporednost u makrostrukтури i mikrostrukтури te prilagođenost kulturi.

Iako MAIN još nije normiran, zbog ujednačenosti i kontroliranosti te standardizirane procedure može se rabiti za procjenu, intervenciju i istraživanje. Za više informacija kako uporabiti MAIN, pogledajte poglavlje "MAIN – revidirane inačice, kako je upotrijebiti i prilagoditi u drugim jezicima" (napisano na engleskom) u ZAS Papers in Linguistics 63 (209, str. 4-12), kojem se može pristupiti i putem mrežne stranice <https://zaspil.leibniz-zas.de/issue/view/53>.

Ovaj dokument sastoji se od četiriju dijelova:

- uputa za procjenu,
- protokola i formulara za priče *Mačka*, *Pas*, *Ptičice* i *Kozlići*,
- upitnika za roditelje,
- tekstova priča.

Upute za procjenu

MAIN je namijenjen primarno za djecu kronološke dobi od 3 do 10 godina, ali se može primijeniti i sa starijom djecom, adolescentima i odraslima. MAIN-om se procjenjuju i razumijevanje i proizvodnja priče. Također, omogućava različite metode poticanja pripovijedanja: *model priče*, *prepričavanje* i *pripovijedanje*. Izbor metoda (primjerice, *model priče/prepričavanje*, pa zatim *pripovijedanje* ili samo *pripovijedanje*) ovisi o ciljevima i potrebama procjene, to jest ispitivač samostalno određuje što mu je potrebno.

MAIN može poslužiti za procjenu većeg broja jezika kod jednog djeteta. Bilo koji od jezika kojima dijete govori može se ispitati prvi. Kako bi se minimizirao međutjecaj jezika te utjecaj uvježbavanja i prenošenja, idealno razdoblje između testiranja dvaju jezika trebalo bi biti od 4 do 7 dana. Kako bi se promovirao jednojezični kontekst i izbjeglo preključivanje (engl. *code switching*), bilo bi idealno da svaki jezik ispita drugi ispitivač.

Materijali

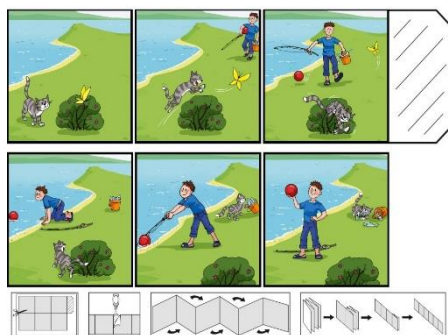
- četiri niza slika: *Mačka*, *Pas*, *Ptičice* i *Kozlići* (tri kopije svake priče (u boji), svaka od njih u zasebnoj omotnici: 12 omotnica ukupno),
- 4 teksta priče / tekstna podražaja: *Ptičice*, *Kozlići*, *Mačka* i *Pas*,
- uređaj za snimanje (audio ili video),
- formulari za označavanje elemenata makrostrukture, bilježenje riječi kojima se izražavaju unutarnja stanja te bilježenje odgovora na pitanja,
- upitnik za roditelje.

Upute

Kako pripremiti materijale:

1. Preuzmite slike s mrežne stranice www.leibnitz-zas.de/en/service-transfer/main.
2. Ispišite svaki PDF dokument tri puta u boji na visokokvalitetnom pisaču na papiru A4, svaka slika u veličini 9 x 9 cm.
3. Numerirajte slike (od 1 do 6) na pozadini.
4. Izrežite dva reda slika.
5. Zalijepite slike kako biste dobili niz od šest slika, kao što je prikazano niže. Savijte papir kako je prikazano na slici i složite knjižicu u obliku harmonike.

Napomena: ne izrezujte i ne rabite male slike.

6. Stavite svaki niz slika u zasebnu omotnicu – omotnice se moraju razlikovati (bojom ili nekim drugim znakom, primjerice točkama) kako biste mogli identificirati priču.

Kako provesti ispitivanje

- Dobro se upoznajte sa sadržajem priča, postupkom ispitivanja i uputama.
- Pripremite audio/video opremu za snimanje. Započnite snimanje u razdoblju predispitivanja, u takozvanom pripremnom razdoblju. Budite sigurni da snimate tijekom cijelog ispitivanja, uključujući i djetetove odgovore na pitanja razumijevanja.
- Pripremno bi razdoblje trebalo biti temeljeno na prijašnjem iskustvu ispitivača i kulturnom kontekstu. Uspostavite kontakt s djetetom i postavite mu/joj nekoliko pitanja kako biste potvrdili da razumije jednostavne upite s upitnom riječi (*tko, što*). Pitajte, primjerice: *Tko je tvoj najbolji prijatelj? Što voliš gledati na TV-u? Voliš li pričati priče? Voliš li slušati priče?*
- Na stol ispred djeteta postavite tri omotnice koje sve sadrže isti niz slika, ali su različito označene. (Svrha je ovoga da dijete misli kako ispitivač ne zna koju je priču odabralo. Tako se izbjegava mogući utjecaj dijeljenog konteksta.)
- Provedite ispitivanje sukladno uputama u protokolima priča. Pažljivo proučite preporuke za poticaje (vidi poglavlje *Poticaji*).
- Dodatne informacije o predstavljanju slika: tijekom ispitivanja sjednite nasuprot djetetu tako da su sličice koje dijete drži okrenute prema njemu, a ne prema Vama. Kad dijete izvadi sličice i razmoti ih kako bi ih pogledalo, trebate mu reći: *Pogledaj slike, ali nemoj ih pokazati meni. Samo ti možeš vidjeti priču.* (Ako dijete ne može samo držati sličice ili ih razmotiti, možete ih Vi držati i razmotiti, ali one moraju u svakom trenutku biti okrenute prema djetetu).
- Kad je dijete spremno ispričati priču, pomognite mu da ponovno složi niz, pazeći pri tome da ne gledate sličice. Uputite dijete da počne pripovijedati dok gleda u prve dvije slike. Kad je pričanje prema slikama 1 i 2 završeno, usmjerite ga na otvaranje sljedećih dviju slika tako da se sada vide četiri slike. Kad je dijete završilo, usmjerite ga na otvaranje sljedećih dviju slika tako da je sada cijela priča otvorena.
- Kad je dijete završilo s pričanjem/prepričavanjem priče, najavite postavljanje pitanja: *Sada ću te pitati neka pitanja o priči.* Dok se postavljaju pitanja za razumijevanje, slike su otvorene na stolu i u potpunosti su vidljive djetetu i ispitivaču.
- Nakon završetka ispitivanja transkribirajte priče i bodujte djetetovu proizvodnju i razumijevanje u formularu.
- **Upamtite:** Lista navedenih odgovora u formularu nije sveobuhvatna. Bodovi se dodjeljuju kad god dijete označi određeni element makrostrukture (cilj, pokušaj, ishod, riječ za izražavanje unutarnjih stanja) prikladnim riječima. Proučite Dodatak u Priručniku u slučaju nedoumica.

Poticaji

1. Ne započinite priču umjesto djeteta. Ako dijete ima problema sa započinjanjem, možete ga ohrabriti riječima *Ispričaj mi priču*, pokazujući pri tome na sliku.
2. Potaknite dijete tek nakon što je prošlo najmanje 10 sekundi i kada se čini da više neće ništa izreći. Prvi poticaji trebali bi biti neodređeni, primjerice *Dobro, U redu, Sad ti...* Pri pružanju poticaja potreban je izniman oprez kako bi se izbjegle razlike u tretiranju ispitanika, takozvani efekt ispitivača. Pričekajte otprilike 10 sekundi. Ako dijete još uvijek ništa ne govori, potaknite ga govoreći: *Reci mi što se događa.* Ako dijete u pola priče prestane govoriti, potaknite ga da nastavi, govoreći: *Još se nešto dogodilo?, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti čega još ima u priči.*
3. Nije važno kako dijete imenuje protagoniste priče. Nemojte ispravljati dijete ako je imenovanje pogrešno. Ako dijete ne može imenovati radnju ili protagonista i djeluje kao da mu je potrebna pomoć, ohrabrite ga riječima *Možeš ga/je/to zvati kako god želiš.* ili *Kako bi ga/je/to ti nazvao?*
4. Nemojte postavljati pitanja kao što su:
 - a) *Što on radi ovdje? ili Tko trči?*

b) Što je ovo? ili Što/Koga vidiš na slici?

kako se ne bi ometalo ili utjecalo na djetetovo pripovijedanje te kako bi se izbjegla proizvodnja nepotpunih rečenica i deiktičkih referenci.

5. Ako dijete započne pričati priču koja je povezana s njegovim vlastitim iskustvom, primjerice *Vidjela sam takvu pticu jutros* ili *Nakon škole idem s mamom u dućan*, dajte mu/joj vremena da priča o svojim iskustvima i tada ga/ju nježno usmjerite na priču prikazanu slikama. U kasnijoj analizi isključite ovaj dio o osobnim iskustvima.
6. S obzirom na prijašnje iskustvo ispitivača i kulturnu okolinu, moguće je djetetu pružiti ohrabrenja kao što su *Da, Dobro, Bravo* i slično nakon svakog para slika (i prije otvaranja sljedećeg para). To će pomoći i u transkripciji jer će biti lakše odrediti koji iskazi pripadaju pojedinom paru slika. Ipak, ako mislite da takvi komentari narušavaju pripovijedanje i ometaju dijete, izostavite ih.

Kako (ne) usporediti rezultate između priča

- Kada se ispituje dvojezično dijete u dva jezika, izbjegnite upotrebu priča Mačka i/ili Pas za jedan jezik i Ptičice i/ili Kozlići za drugi jezik.
- Također izbjegavajte upotrebu priča Mačka i/ili Pas u jednoj točki ispitivanja i njihovo uspoređivanje s pričama Ptičice i/ili Kozlići u drugoj točki ispitivanja.
- Zašto? MAIN priče ne mogu se izravno usporediti. Novija istraživanja pokazuju da postoje nijanse u kojima se četiri priče međusobno razlikuju, posebno s obzirom na pitanja razumijevanja. Ptičice i Kozlići su međusobno slične priče. Mačka i Pas su također međusobno slične, ali su drugačije od priča Ptičice i Kozlići u, primjerice, zapletu, broju likova i/ili utjecaju modela poticanja (prepričavanje, model priče, pripovijedanje).

Ujednačavanje postupaka za procjenu u istraživačke svrhe

Redoslijed prikaza priča treba biti ujednačen s obzirom na jezik i priču (Mačka/Pas – primarno model priče/prepričavanje i Ptičice/Kozlići – primarno pripovijedanje). U tablici je prikazana ujednačena procedura uporabe priča (ako se procjenjuje samo jedan jezik, upotrijebite nasumičnu proceduru: ili brojevi 1, 2, 5 i 6 ili brojevi 3, 4, 7 i 8).

Tablica 1. Ujednačena procedura uporabe priča

Dijete	Jezik	Model priče/ prepričavanje	Pripovijedanje	Jezik	Model priče /prepričavanje	Pripovijedanje
1	J1	Mačka	Ptičice	J2	Pas	Kozlići
2	J1	Mačka	Kozlići	J2	Pas	Ptičice
3	J2	Mačka	Kozlići	J1	Pas	Ptičice
4	J2	Mačka	Ptičice	J1	Pas	Kozlići
5	J1	Pas	Ptičice	J2	Mačka	Kozlići
6	J1	Pas	Kozlići	J2	Mačka	Ptičice
7	J2	Pas	Kozlići	J1	Mačka	Ptičice
8	J2	Pas	Ptičice	J1	Mačka	Kozlići

Napomena: rezultati različitih priča i modela poticanja ne mogu se izravno usporediti (vidi gore).

Protokol za priču Mačka

Pripovijedanje / Prepričavanje / Model priče

Ime i prezime: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Kronološka dob (u mjesecima): _____
Spol: _____
Ime ispitivača: _____
J2 izloženost (u mjesecima): _____
Datum upisa u vrtić: _____
Ime vrtića: _____

Sve omotnice moraju biti na stolu prije početka ispitivanja. Pripremite prikladan audio-snimač kako biste snimili ispitivanje. Snimanje treba započeti tako da obuhvati i Pripremno razdoblje.

Pripremno razdoblje

Pitajte dijete nekoliko pitanja, primjerice: *Tko ti je najbolji prijatelj? Što voliš gledati na televiziji? Voliš li slušati priče? Voliš li pričati priče?*

Upute

Upute za provedbu pripovijedanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu pa ćeš mi ispričati priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman?*

Otvorite prve dvije slike. Recite djetetu: *Želim da mi ti ispričaš priču. Pogledaj slike i ispričaj mi priču najbolje što možeš.* Ako dijete oklijeva, može ga se potaknuti da započne s pripovijedanjem: *Ispričaj mi priču* (pokazuje se na sliku). Kad dijete završi s prve dvije slike, otvorite dodatne dvije slike, tako da su slike od 1 do 4 vidljive djetetu. Nakon što dijete završi s te dvije slike, otvorite i posljednje slike, tako da dijete može vidjeti čitav niz. Ako dijete tijekom pričanja zastane, poticaji kojima ga možete ohrabriti da nastavi su: *Ima li još?, Nastavi!, Pričaj mi još!, Pogledaj što još ima u priči.* Ako dijete prestane pripovijedati bez naznake da je završilo, uputite ga da kaže kada je završilo.

Kad dijete završi, pohvalite ga i postavite mu pitanja za razumijevanje.

Upute za provedbu prepričavanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričaj ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve

slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču, a onda je ti možeš ponovno ispričati meni.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednoga je dana razigrana mačka ugledala žutog leptira kako sjedi na grmu. Skočila je jer ga je željela uloviti. U to vrijeme veseo dječak vraćao se iz ribolova s kantom i loptom u rukama. Vidio je da mačka lovi leptira.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Leptir je brzo odletio i mačka je pala u grm. Ozlijedila se i bila je jako razočarana. Dječak se tako iznenadio da mu je lopta ispala iz ruku. Kad je vidio kako se lopta kotrlja u vodu, uzviknuo je: „Oh, ne, moja lopta!“. Bio je tužan i htio je dohvatiti svoju loptu. Za to vrijeme mačka je primijetila dječakovu kantu i pomislila: „Mmm, želim uzeti ribu!“.*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Tada je dječak počeo izvlačiti svoju loptu iz vode ribičkim štapom. Nije primijetio da je mačka zgrabila ribu. Na kraju, mačka je bila jako zadovoljna jer je pojela tako ukusnu ribu, a dječak je bio sretan jer je dohvatio svoju loptu.*

I to je kraj priče.

Razmotajte slike tako da su prve dvije slike vidljive samo djetetu. Recite djetetu: *Hajde, sad ti ispričaj priču. Pogledaj slike i ispričaj mi priču najbolje što možeš.* Dozvoljeni poticaj u slučaju da dijete odbija započeti: *Ispričaj mi priču* (pri tome se pokazuje na sliku). Kada dijete završi s prepričavanjem dijela priče prikazanog na prve dvije slike, otvorite sljedeće dvije slike tako da su sada četiri slike vidljive. Provedite postupak do kraja priče. Ako dijete usred priče prestane pričati, može ga se ohrabriti rečenicama: *Još se nešto dogodilo, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti čega još ima u priči.* Ako dijete prestane govoriti bez da je naznačilo da je završilo, zamolite ga: *Reci mi kad završiš.*

Kad dijete završi s prepričavanjem, pohvalite ga i postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Upute za provedbu ispitivanja prema modelu priče

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričaj ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču i nakon toga ću ti postaviti neka pitanja.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednoga je dana razigrana mačka ugledala žutog leptira kako sjedi na grmu. Skočila je jer ga je željela uloviti. U to vrijeme veseo dječak vraćao se iz ribolova s kantom i loptom u rukama. Vidio je da mačka lovi leptira.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Leptir je brzo odletio i mačka je pala u grm. Ozlijedila se i bila je jako razočarana. Dječak se tako iznenadio da mu je lopta ispala iz ruku. Kad je vidio kako se lopta kotrlja u vodu, uzviknuo je: „Oh, ne, moja lopta!“. Bio je tužan i htio je dohvatiti svoju loptu. Za to vrijeme mačka je primijetila dječakovu kantu i pomislila: „Mmm, želim uzeti ribu!“.*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Tada je dječak počeo izvlačiti svoju loptu iz vode ribičkim štapom. Nije primijetio da je mačka zgrabila ribu. Na kraju, mačka je bila jako zadovoljna jer je pojela tako ukusnu ribu, a dječak je bio sretan jer je dohvatio svoju loptu.*

I to je kraj priče.

Nakon što kažete *I to je kraj priče*, postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Formular za priču Mačka

Prvi dio: proizvodnja

A. Struktura priče; B. Strukturalna složenost; C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

A. Struktura priče

		Primjeri točnih odgovora ¹	Bodovi
A1.	Situacija	Vrijeme i mjesto događanja Primjerice: jednom.../ jednog dana.../ davno prije.../ na jezeru.../ kod jezera.../ na obali rijeke.../ kod vode.../ uz obalu.../ na livadi...	0 1 2 ²
<i>Epizoda 1: Mačka (likovi epizode: mačka i leptir)</i>			
A2.	US kao uvodni događaj	Mačka je bila sretna/ igrala se. Mačka je vidjela leptira.	0 1
A3.	Cilj	Mačka je htjela uhvatiti/ uzeti/ uloviti leptira. <i>Neka druga surečenica (primjerice: Skočila je...³)</i> + ... da bi/ kako bi uhvatila/ uzela/ ulovila leptira. ... da uhvati/ uzme/ ulovi leptira.	0 1
A4.	Pokušaj	Mačka je poskočila/ skočila... Mačka je lovila/ počela loviti... Mačka je pokušala + GLAGOL (loviti/ uloviti/ dobiti/ zgrabiti/ uzeti)...	0 1
A5.	Ishod	Mačka je pala u grm. Mačka nije uhvatila leptira/ nije bila dovoljno brza. Leptir je odletio/ pobjegao/ bio prebrz.	0 1
A6.	US kao reakcija	Mačka je bila ljuta/ razočarana/ ozlijeđena... Leptir je bio sretan/ bilo mu je drago.	0 1
<i>Epizoda 2: Dječak (lik epizode: dječak)</i>			
A7.	US kao uvodni događaj	Dječak je bio tužan/ nesretan/ zabrinut zbog svoje lopte. Dječak je vidio loptu u vodi.	0 1
A8.	Cilj	Dječak je odlučio/ želio/ htio uhvatiti/ dohvatiti/ uzeti svoju loptu. <i>Neka druga surečenica (primjerice: Vukao je...⁴)</i> + ... da bi/ kako bi uhvatio/ dohvatio/ uzeo loptu. ... da uhvati/ dohvati/ uzme loptu.	0 1
A9.	Pokušaj	Dječak je uzimao/ vukao/ lovio/ hvatao loptu u vodi/ iz vode.	0 1
A10.	Ishod	Dječak je dohvatio/ vratio/ uzeo svoju loptu. Lopta je na sigurnom.	0 1

¹ Ako niste sigurni u prikladnost odgovora ili odgovor nije naveden, provjerite u Priručniku.

² Bez bodova (0) za pogrešan ili nepostojeći odgovor, 1 bod za jedan točan odgovor (navođenje ili vremena ili mjesta), 2 boda za navođenje i vremena i mjesta.

³ Elementi gramatike priče ne moraju slijediti kronološkim redom kao što su navedeni u obrascu. Tako ispitanik može u rečenici *Skočila je da uhvati leptira.* izreći prvo pokušaj pa nakon toga cilj.

⁴ Elementi gramatike priče ne moraju slijediti kronološkim redom kao što su navedeni u obrascu. Tako ispitanik može u rečenici *Vukao je da bi uzeo loptu.* izreći prvo pokušaj pa nakon toga cilj.

A11.	US kao reakcija	Dječak je bio sretan/ zadovoljan/ bilo mu je drago što opet ima svoju loptu.	0	1	
<i>Epizoda 3: Mačka (lik epizode: mačka)</i>					
A12.	US kao uvodni događaj	Mačka je bila gladna/ znatiželjna/ željna ribe. Mačka je vidjela/ primijetila ribu.	0	1	
A13.	Cilj	Mačka je željela/ odlučila uzeti/ ukrasti/ pojesti ribu. Neka druga surečenica (primjerice: Grabila je... ⁵) + ... da bi/ kako bi uhvatila/ uzela/ pojela ribu. ... da uhvati/ uzme/ pojede ribu.	0	1	
A14.	Pokušaj	Mačka je uhvatila/ dohvatila/ zgrabila/ ukrala ribu. Mačka grabi/ dohvaća/ uzima/ krade ribu. Mačka je pokušala + GLAGOL (uhvatiti/ dohvatiti/ zgrabiti)...	0	1	
A15.	Ishod	Mačka je jela/ pojela ribu.	0	1	
A16.	US kao reakcija	Mačka je bila zadovoljna/ sretna/ sita/ nije bila gladna (više).	0	1	
A17.	Ukupan rezultat na strukturi priče od mogućih 17:				

B. Strukturalna složenost (C – cilj, P – pokušaj, I – ishod)

Broj PI nizova	Broj C (bez P i I)	Broj CP i CI nizova	Broj CPI ishoda
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

C1.	<p>Ukupan broj US riječi u pojavnicama. US uključuju:</p> <p>riječi kojima se opisuje percepcija, npr. <i>vidjeti, čuti, osjetiti, mirisati</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju fiziološka stanja, npr. <i>žedan, gladan, umoran, bolestan, ozlijeđen</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuje svjesnost, npr. <i>živ, budan, spava</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju emotivna stanja, npr. <i>tužan, sretan, zadovoljan, ljut, zabrinut, razočaran, uplašen, prestrašen, ponosan, hrabar, (osjećati se) sigurno, iznenađen</i>;</p> <p>mentalne glagole, npr. <i>željeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, vjerovati, planirati</i>;</p> <p>glagole govorenja (engl. <i>linguistic verbs</i>), npr. <i>reći, zvati, vikati, pitati, upozoriti</i>.</p>
-----	--

⁵ Elementi gramatike priče ne moraju slijediti kronološkim redom kao što su navedeni u obrascu. Tako ispitanik može u rečenici *Grabila je kako bi pojela ribu.* izreći prvo pokušaj pa nakon toga cilj.

Drugi dio: razumijevanje

		Primjeri točnih odgovora	Primjeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Je li ti se sviđjela priča?	Uvodno pitanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je mačka skočila? (pokažite sliku 1 i 2) (epizoda 1: cilj)	Želi uhvatiti/ uzeti/ uloviti leptira. Želi leptira. Da bi/ kako bi uhvatila/ uzela/ ulovila leptira. Da uhvati/ uzme/ ulovi leptira.	Odlazi/ trči/ hoće skočiti. Mačke uvijek skaču/ trče.	0 1
D2.	Kako se mačka osjeća? (pokažite sliku 3) (US kao reakcija)	Ljuta/ razočarana/ bijesna/ povrijeđena/ boli je/ nije dobro/ loše je.	Dobro/ sretno/ zadovoljno.	0 1
D3.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D2. Ako je dano točno objašnjenje u D2, dajte bod u D3 i nastavite s D4)</i> Zašto misliš da se mačka osjeća ljuto/ razočarano/ bijesno? ⁶	Zato što ne može uhvatiti leptira. Zato što je pala u grm. Boli pasti u bodljikavi grm. Leptir bježi/ pobjegao je.	Neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D4.	Zašto dječak drži ribički štap u vodi? (pokažite sliku 5) (epizoda 2: cilj)	Želi izvući/ dohvatiti svoju loptu. Želi vratiti svoju loptu. Da bi/ kako bi uhvatio/ dohvatio/ izvukao loptu. Da uhvati/ dohvati/ izvuče loptu.	Želi se igrati u vodi.	0 1
D5.	Kako se dječak osjeća? (pokažite sliku 6) (US kao reakcija)	Dobro/ sretno/ zadovoljno.	Loše/ ljuto/ bijesno.	0 1
D6.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D5. Ako je dano točno objašnjenje u D5, dajte bod u D6 i nastavite s D7)</i> Zašto misliš da se dječak osjeća dobro/ sretno/ zadovoljno? ⁷	Zato što je dohvatio/ uhvatio/ ima svoju loptu. Uspio je dohvatiti/ uhvatiti svoju loptu.	Zato što se smije ili bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D7.	Zašto je mačka uhvatila ribu?	Odlučila je/ željela je pojesti/ ukrasti ribu.	Želi se igrati s ribom.	0 1

⁶ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D2.

⁷ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D5.

	<i>(pokažite sliku 5)</i> (epizoda 3: cilj)	Odlučila je/ željela je iskoristiti šansu/ priliku dok dječak nije gledao. Nije uhvatila leptira. Nije mogla dohvatiti/ uzeti leptira. Mačke vole ribu. (generičko značenje) Riba je ukusna/ fina. Da bi/ kako bi pojela/ ukrala ribu. Da pojede/ ukrade ribu.		
D8.	Zamisli da dječak vidi mačku. Kako se dječak osjeća? <i>(pokažite sliku 6)</i> (US kao reakcija)	Loše/ ljuto/ tužno/ bijesno.	Dobro/ sretno/ zadovoljno.	0 1
D9.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D8. Ako je dano točno objašnjenje u D8, dajte bod u D9 i nastavite s D10)</i> Zašto misliš da se dječak osjeća loše/ ljuto/ bijesno? ⁸	Mačka je pojela/ jede/ je uzela/ uzima njegovu ribu. Dječak želi jesti/ imati ribu. To je dječakova riba.	Ribički štap je na zemlji ili bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D10.	Hoće li dječak i mačka postati prijatelji? Zašto?	Ne – daje barem jedan razlog (primjerice, mačka je pojela/ukrala ribu) ili bilo koji drugi prikladan odgovor.	Da/ ne znam ili bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D11.	Ukupan rezultat na pitanjima razumijevanja od mogućih 10:			

⁸ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D8.

Protokol za priču Pas

Pripovijedanje / Prepričavanje / Model priče

Ime i prezime: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Kronološka dob (u mjesecima): _____
Spol: _____
Ime ispitivača: _____
J2 izloženost (u mjesecima): _____
Datum upisa u vrtić: _____
Ime vrtića: _____

Sve omotnice moraju biti na stolu prije početka ispitivanja. Pripremite prikladan audio-snimač kako biste snimili ispitivanje. Snimanje treba započeti tako da obuhvati i Pripremno razdoblje.

Pripremno razdoblje

Pitajte dijete nekoliko pitanja, primjerice: *Tko ti je najbolji prijatelj? Što voliš gledati na televiziji? Voliš li slušati priče? Voliš li pričati priče?*

Upute

Upute za provedbu pripovijedanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu pa ćeš mi ispričati priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman?*

Otvorite prve dvije slike. Recite djetetu: *Želim da mi ti ispričaš priču. Pogledaj slike i ispričaj mi priču najbolje što možeš.* Ako dijete oklijeva, može ga se potaknuti da započne s pripovijedanjem: *Ispričaj mi priču* (pokazuje se na sliku). Kad dijete završi s prve dvije slike, otvorite dodatne dvije slike, tako da su slike od 1 do 4 vidljive djetetu. Nakon što dijete završi s te dvije slike, otvorite i posljednje slike, tako da dijete može vidjeti čitav niz. Ako dijete tijekom pričanja zastane, poticaji kojima ga možete ohrabriti da nastavi su: *Ima li još?, Nastavi!, Pričaj mi još!, Pogledaj što još ima u priči.* Ako dijete prestane pripovijedati bez naznake da je završilo, uputite ga da kaže kada je završilo.

Kad dijete završi, pohvalite ga i postavite mu pitanja za razumijevanje.

Upute za provedbu prepričavanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričaj ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve

slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču, a onda je ti možeš ponovno ispričati meni.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednog je dana razigran pas ugledao sivog miša kako sjedi blizu drveta. Skočio je jer ga je želio uloviti. U to vrijeme veseo dječak vraćao se iz dućana s vrećicom i balonom u rukama. Vidio je da pas lovi miša.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Miš je brzo pobjegao i pas je udario o drvo. Ozlijedio se i bio je jako ljut. Dječak se tako iznenadio da mu je balon kliznuo iz ruku. Kad je vidio kako balon leti prema drvetu, uzviknuo je: „Oh, ne, moj balon!“. Bio je tužan i htio je dohvatiti svoj balon. Za to vrijeme pas je primijetio dječakovu vrećicu i pomislio: „Mmm, želim uzeti kobasice!“*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Tada je dječak počeo vući svoj balon s drveta. Nije primijetio da je pas zgrabio kobasice. Na kraju, pas je bio jako zadovoljan jer je pojeo tako ukusne kobasice, a dječak je bio sretan jer je dohvatio svoj balon.*

I to je kraj priče.

Razmotajte slike tako da su prve dvije slike vidljive samo djetetu. Recite djetetu: *Hajde sad ti ispričaj priču. Pogledaj slike i ispričaj mi najbolje što možeš što se dogodilo.* Dozvoljeni poticaj u slučaju da dijete odbija započeti: *Ispričaj mi priču* (pri tome se pokazuje na sliku). Kada dijete završi s prepričavanjem dijela priče prikazanog na prve dvije slike, otvorite sljedeće dvije tako da su sada četiri slike vidljive. Provedite postupak do kraja priče. Ako dijete usred priče prestane pričati, može ga se ohrabriti rečenicama: *Još se nešto dogodilo, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti čega još ima u priči.* Ako dijete prestane govoriti bez da je naznačilo da je završilo, zamolite ga: *Reci mi kad završiš.*

Kad dijete završi s prepričavanjem, pohvalite ga i postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Upute za provedbu ispitivanja prema modelu priče

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričaj ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču i nakon toga ću ti postaviti neka pitanja.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednog je dana razigran pas ugledao sivog miša kako sjedi blizu drveta. Skočio je jer ga je želio uloviti. U to vrijeme veseo dječak vraćao se iz dućana s vrećicom i balonom u rukama. Vidio je da pas lovi miša.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Miš je brzo pobjegao i pas je udario o drvo. Ozlijedio se i bio je jako ljut. Dječak se tako iznenadio da mu je balon kliznuo iz ruku. Kad je vidio kako balon leti prema drvetu, uzviknuo je: „Oh, ne, moj balon!“. Bio je tužan i htio je dohvatiti svoj balon. Za to vrijeme pas je primijetio dječakovu vrećicu i pomislio: „Mmm, želim uzeti kobasice!“*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Tada je dječak počeo vući svoj balon s drveta. Nije primijetio da je pas zgrabio kobasice. Na kraju, pas je bio jako zadovoljan jer je pojeo tako ukusne kobasice, a dječak je bio sretan jer je dohvatio svoj balon.*

Nakon što kažete *I to je kraj priče*, postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Formular za priču Pas

Prvi dio: proizvodnja

A. Struktura priče; B. Strukturalna složenost; C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

A. Struktura priče

		Primjeri točnih odgovora ⁹	Bodovi
A1.	Situacija	Vrijeme i mjesto događanja Primjerice: jednom.../ jednog dana.../ davno prije.../ u šumi.../ u parku.../ na livadi.../ na polju.../ kod stabla.../ blizu stabla.../ na cesti...	0 1 2 ¹⁰
<i>Epizoda 1: Pas (likovi epizode: pas i miš)</i>			
A2.	US kao uvodni događaj	Pas je bio sretan/ igrao se. Pas je vidio miša.	0 1
A3.	Cilj	Pas je htio uhvatiti/ uzeti/ uloviti miša. <i>Neka druga surečenica (primjerice: Skočio je...¹¹) +</i> ... da bi/ kako bi uhvatio/ uzeo/ ulovio miša. ... da uhvati/ uzme/ ulovi miša.	0 1
A4.	Pokušaj	Pas je poskočio/ skočio. Pas je lovio/ počeo loviti... Pas je pokušao + GLAGOL (uloviti/ dohvatiti/ dograbiti/ uzeti)...	0 1
A5.	Ishod	Pas je udario glavom/ udario o stablo. Pas nije uhvatio miša/ nije bio dovoljno brz. Miš je otrčao/ pobjegao/ sakrio se iza drva/ bio prebrz.	0 1
A6.	US kao reakcija	Pas je bio ljut/ razočaran/ povrijeđen. Miš je bio sretan/ bilo mu je drago.	0 1
<i>Epizoda 2: Dječak (lik epizode: dječak)</i>			
A7.	US kao uvodni događaj	Dječak je bio ljut/ tužan/ zabrinut zbog svog balona. Dječak je vidio balon na stablu.	0 1
A8.	Cilj	Dječak je odlučio/ želio/ htio uhvatiti/ dohvatiti/ uzeti svoj balon. <i>Neka druga surečenica (primjerice: Vukao je...¹²) +</i> ... da bi/ kako bi uhvatio / dohvatio / uzeo balon. ... da bi uhvatio/ dohvatio/ uzeo balon.	0 1
A9.	Pokušaj	Dječak uzima/ je uzimao/ vukao/ lovio balon sa stabla/ drveta.	0 1

⁹ Ako niste sigurni u prikladnost odgovora ili odgovor nije naveden, provjerite u Priručniku.

¹⁰ Bez bodova (0) za pogrešan ili nepostojeći odgovor, 1 bod za jedan točan odgovor (navođenje ili vremena ili mjesta), 2 boda za navođenje i vremena i mjesta.

¹¹ Elementi gramatike priče ne moraju slijediti kronološkim redom kao što su navedeni u obrascu. Tako ispitanik može u rečenici *Skočio je da bi uhvatio miša.* izreći prvo pokušaj pa nakon toga cilj.

¹² Elementi gramatike priče ne moraju slijediti kronološkim redom kao što su navedeni u obrascu. Tako ispitanik može u rečenici *Vukao je da bi uzeo balon.* izreći prvo pokušaj pa nakon toga cilj.

		Dječak je skočio/ posegnuo (za balonom)/ penje se/ penjao se na stablo.	
A10.	Ishod	Dječak je dohvatio/ vratio/ uzeo svoj balon. Balon je na sigurnom.	0 1
A11.	US kao reakcija	Dječak je bio sretan/ zadovoljan/ bilo mu je drago što je dohvatio/ opet ima svoj balon.	0 1
<i>Epizoda 3: Pas (lik epizode: pas)</i>			
A12.	US kao uvodni događaj	Pas je bio gladan/ znatiželjan/ željan kobasica. Pas je vidio/ primijetio kobasice.	0 1
A13.	Cilj	Pas je želio/ odlučio uzeti/ ukrasti/ pojesti/ kobasice. <i>Neka druga surečenica (primjerice: Vukao je...¹³) + ... da bi/ kako bi uzeo/ ukrao/ pojeo kobasice. ... da uzme/ ukrade/ pojede kobasice.</i>	0 1
A14.	Pokušaj	Pas je uzeo/ dohvatio/ uhvatio kobasice... Pas grabi/uzima/ kobasice (iz vrećice)/ dohvaća kobasice Pas pokušava + GLAGOL (uzeti/ dohvatiti/ uhvatiti)	0 1
A15.	Ishod	Pas je jeo/ pojeo kobasice.	0 1
A16.	US kao reakcija	Pas je bio zadovoljan/ sretan/ sit. Pas nije bio gladan (više).	0 1
A17.	Ukupan rezultat na strukturi priče od mogućih 17:		

B. Strukturalna složenost (C – cilj, P – pokušaj, I – ishod)

Broj PI nizova	Broj C (bez P i I)	Broj CP i CI nizova	Broj CPI ishoda
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

C1.	<p>Ukupan broj US riječi u pojavnicama. US uključuju:</p> <p>riječi kojima se opisuje percepcija, npr. <i>vidjeti, čuti, osjetiti, mirisati</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju fiziološka stanja, npr. <i>žedan, gladan, umoran, bolestan, ozlijeđen</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuje svjesnost, npr. <i>živ, budan, spava</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju emotivna stanja, npr. <i>tužan, sretan, zadovoljan, ljut, zabrinut, razočaran, uplašen, prestrašen, ponosan, hrabar, (osjećati se) sigurno, iznenađen</i>;</p> <p>mentalne glagole, npr. <i>željeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, vjerovati, planirati</i>;</p> <p>glagole govorenja (engl. <i>linguistic verbs</i>), npr. <i>reći, zvati, vikati, pitati, upozoriti</i>.</p>
-----	--

¹³ Elementi gramatike priče ne moraju slijediti kronološkim redom kao što su navedeni u obrascu. Tako ispitanik može u rečenici *Vukao je da bi pojeo kobasice*. izreći prvo pokušaj pa nakon toga cilj.

Drugi dio: razumijevanje

		Primjeri točnih odgovora	Primjeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Je li ti se svidjela priča?	Uvodno pitanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je pas skočio? <i>(pokažite sliku 1 i 2)</i> (epizoda 1: cilj)	Želi uhvatiti/ uzeti/ uloviti miša. Želi miša. Da bi/ kako bi uhvatio/ uzeo/ ulovio miša. Da uhvati/ uzme/ ulovi miša.	Odlazi/ trči/ hoće skočiti. Psi uvijek skaču.	0 1
D2.	Kako se pas osjeća? <i>(pokažite sliku 3)</i> (US kao reakcija)	Ljuto/ razočarano/ bijesno/ povrijeđeno/ boli ga/ neudobno.	Dobro/ sretno/ zadovoljno.	0 1
D3.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D2. Ako je dano točno objašnjenje u D2, dajte bod u D3 i nastavite s D4)</i> Zašto misliš da se pas osjeća ljuto/ razočarano/ bijesno? ¹⁴	Zato što ne može uhvatiti miša. Zato što je udario glavom. Udario se u stablo. Boli kad se udariš u stablo/ o stablo. Miš bježi/ pobjegao je.	Neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D4.	Zašto se dječak penje?/ Zašto skače? <i>(pokažite sliku 5)</i> (epizoda 2: cilj)	Želi uzeti/ dohvatiti svoj balon. Želi vratiti svoj balon. Da bi/ kako bi uzeo/ dohvatio svoj balon. Da uzme/ dohvati svoj balon.	Želi se popeti na drvo.	0 1
D5.	Kako se dječak osjeća? <i>(pokažite sliku 6)</i> (US kao reakcija)	Dobro/ sretno/ zadovoljno.	Loše/ ljuto/ bijesno.	0 1
D6.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D5. Ako je dano točno objašnjenje u D5, dajte bod u D6 i nastavite s D7)</i> Zašto misliš da se dječak osjeća dobro/ sretno/ zadovoljno? ¹⁵	Zato što je dohvatio/ uhvatio/ ima svoj balon. Uspio je dohvatiti/ uhvatiti balon.	Zato što se smije/ stoji ili bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1

¹⁴ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D2.

¹⁵ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D5.

D7.	Zašto je pas dohvatio kobasicu? (pokažite sliku 5) (epizoda 3: cilj)	Odlučio je/ želio je pojesti/ ukrasti kobasicu. Odlučio je/ želio je iskoristiti šansu/ priliku dok dječak nije gledao. Nije uhvatio miša. Nije mogao dohvatiti/ uzeti miša. Psi vole kobasice/ meso. (generičko značenje) Kobasice su ukusne/ fine. Da bi/ kako bi pojeo/ ukrao kobasicu. Da pojede/ ukrade kobasicu.	Želi se igrati vrećicom.	0 1
D8.	Zamisli da dječak vidi psa. Kako se dječak osjeća? (pokažite sliku 6) (US kao reakcija)	Loše/ ljuto/ tužno/ bijesno.	Dobro/ sretno/ zadovoljno.	0 1
D9.	(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D8. Ako je dano točno objašnjenje u D8, dajte bod u D9 i nastavite s D10) Zašto misliš da se dječak osjeća loše/ ljuto/ bijesno? ¹⁶	Pas je pojeo/ jede/ uzeo njegove kobasice. Dječak želi pojesti/ jesti kobasice. To su dječakove kobasice.	Neprikladan ili nevažan odgovor	0 1
D10.	Hoće li dječak i pas postati prijatelji? Zašto?	Ne – daje barem jedan razlog (primjerice, pas je pojeo/ ukrao kobasice) ili bilo koji drugi prikladan odgovor.	Da/ ne znam ili bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D11.	Ukupan rezultat na pitanjima razumijevanja od mogućih 10:			

¹⁶ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D8.

Protokol za priču Ptičice

Pripovijedanje / Prepričavanje / Model priče

Ime i prezime: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Kronološka dob (u mjesecima): _____
Spol: _____
Ime ispitivača: _____
J2 izloženost (u mjesecima): _____
Datum upisa u vrtić: _____
Ime vrtića: _____

Sve omotnice moraju biti na stolu prije početka ispitivanja. Pripremite prikladan audio-snimajući kako biste snimili ispitivanje. Snimanje treba započeti tako da obuhvati i Pripremno razdoblje.

Pripremno razdoblje

Pitajte dijete nekoliko pitanja, primjerice: *Tko ti je najbolji prijatelj? Što voliš gledati na televiziji? Voliš li slušati priče? Voliš li pričati priče?*

Upute

Upute za provedbu pripovijedanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i onda mi možeš ispričati tu priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo cijelu priču. Jesi li spreman?*

Pokažite sliku 1 i 2. Recite djetetu: *Sada želim da mi ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj ispričati što se dogodilo.* Početak pripovijedanja može se olakšati rečenicom: *Ispričaj mi priču* (pri tome se pokazuje na sliku). Kada dijete završi s pripovijedanjem dijela priče prikazanog na prve dvije slike, otvaraju se sljedeće dvije slike tako da su sada četiri slike vidljive. Provesti postupak do kraja priče. Ako dijete prekine priču, može ga se ohrabriti rečenicama: *Još se nešto dogodilo?, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti što još ima u priči.* Ako dijete prestane govoriti bez da je naznačilo da je završilo, zamolite ga: *Reci mi kad završiš.*

Kad dijete završi s pripovijedanjem, pohvalite ga i postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Upute za provedbu prepričavanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričaj ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve

slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču, a onda je ti možeš ponovno ispričati meni.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednog je dana mama ptica vidjela da su njezine ptičice gladne. Odletjela je jer je željela pronaći hranu za njih. Gladna mačka vidjela je da mama ptica odlazi i zamjaukala je: „Mmm, divno, što to vidim u gnijezdu?“.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Mama ptica vratila se s velikim crvom za svoju djecu, ali nije vidjela mačku. Bila je sretna što ima sočnog crva za svoje ptičice. Tada se zločesta mačka počela penjati na drvo jer je željela uloviti ptičice. Zgrabila je jednu od ptičica. Hrabri pas koji je prolazio vidio je da su ptičice u velikoj opasnosti. Odlučio je zaustaviti mačku i spasiti ptičice.*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Pas je rekao mački: „Ostavi ptičice na miru!“. Zgrabio je mačku za rep i povukao je s drveta. Mačka je pustila ptičicu i pas ju je otjerao. Pas je bio jako zadovoljan jer je uspio spasiti ptičice, a mačka je još uvijek bila gladna.*

I to je kraj priče. Razmotajte slike tako da su prve dvije slike vidljive samo djetetu. Recite djetetu: *Hajde sad ti ispričaj priču. Pogledaj slike i ispričaj što se dogodilo.* Dozvoljeni poticaj u slučaju da dijete odbija započeti: *Ispričaj mi priču* (pri tome se pokazuje na sliku). Kada dijete završi s prepričavanjem dijela priče prikazanog na prve dvije slike, otvorite sljedeće dvije tako da su sada četiri slike vidljive. Provedite postupak do kraja priče. Ako dijete usred priče prestane pričati, može ga se ohrabriti rečenicama: *Još se nešto dogodilo, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti čega još ima u priči.* Ako dijete prestane govoriti bez da je naznačilo da je završilo, zamolite ga: *Reci mi kad završiš.*

Kad dijete završi s prepričavanjem, pohvalite ga i postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Upute za provedbu ispitivanja prema modelu priče

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričat ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču i nakon toga ću ti postaviti neka pitanja.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednog je dana mama ptica vidjela da su njezine ptičice gladne. Odletjela je jer je željela pronaći hranu za njih. Gladna mačka vidjela je da mama ptica odlazi i zamjaukala je: „Mmm, divno, što to vidim u gnijezdu?“.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Mama ptica vratila se s velikim crvom za svoju djecu, ali nije vidjela mačku. Bila je sretna što ima sočnog crva za svoje ptičice. Tada se zločesta mačka počela penjati na drvo jer je željela uloviti ptičice. Zgrabila je jednu od ptičica. Hrabri pas koji je prolazio vidio je da su ptičice u velikoj opasnosti. Odlučio je zaustaviti mačku i spasiti ptičice.*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Pas je rekao mački: „Ostavi ptičice na miru!“. Zgrabio je mačku za rep i povukao je s drveta. Mačka je pustila ptičicu i pas ju je otjerao. Pas je bio jako zadovoljan jer je uspio spasiti ptičice, a mačka je još uvijek bila gladna.*

I to je kraj priče.

Nakon što kažete *I to je kraj priče*, postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Formular za priču Ptičice

Prvi dio: proizvodnja

A. Struktura priče; B. Strukturalna složenost; C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

A. Struktura priče

		Primjeri točnih odgovora ¹⁷	Bodovi
A1.	Situacija	Vrijeme i mjesto događanja Primjerice: jednom.../ jednog dana.../ davno prije... u šumi.../ na livadi.../ u vrtu.../ na polju.../ u ptičjem gnijezdu.../ na stablu...	0 1 2 ¹⁸
<i>Epizoda 1: Mama/ Ptica (likovi epizode: mama/ ptica i ptičice)</i>			
A2.	US kao uvodni događaj	< Ptičice/ male ptice/ malene itd.> su bile gladne. Ptičice/ male ptice su htjele hranu/ plakale za hranom/ tražile hranu. < Mama/ ptica/ roditelj itd.> je <u>vidjela</u> da su ptičice/ male ptice gladne/ žele hranu.	0 1
A3.	Cilj	Mama ptica željela je nahraniti male ptičice/ male ptice. Mama ptica željela je/ donijeti/ pronaći hranu/ uloviti crva. Neka druga surečenica (primjerice: Otišla je...) + ... da bi/ kako bi donijela/ pronašla hranu. ... da donese / pronađe hranu.	0 1
A4.	Pokušaj	Mama ptica je odletjela/ otišla/ krenula po hranu. Mama ptica pokušava + GLAGOL (nabaviti/ donijeti/ naći hranu)	0 1
A5.	Ishod	Mama ptica ima/ je donijela/ ulovila/ našla hranu/ crva/. Mama ptica je nahranila ptičice/ male ptice. Ptičice/ male ptice su dobile hranu/ crva.	0 1
A6.	US kao reakcija	Mama ptica bila je sretna/ zadovoljna. Ptičice/ male ptice su bile sretno/ zadovoljne. Ptičice/ male ptice više nisu bile gladne.	0 1
<i>Epizoda 2: Mačka (likovi epizode: mačka i ptičice)</i>			
A7.	US kao uvodni događaj	Mačka je vidjela kako mama ptica odlazi. Mačka je vidjela je da su male ptice/ptičice same. Mačka je vidjela tamo hranu. Mačka je bila gladna. Mačka je rekla/ pomislila: "Njam-njam".	0 1
A8.	Cilj	Mačka je željela pojesti/ uhvatiti/ uloviti/ ubiti ptičice/ male ptice. Neka druga surečenica (primjerice: Popela se...) + ... da bi/ kako bi pojela / uhvatila / ulovila / ubila ptičice. ... da pojede / uhvati / ulovi / ubije ptičice.	0 1

¹⁷ Ako niste sigurni u prikladnost odgovora ili odgovor nije naveden, provjerite u Priručniku.

¹⁸ Bez bodova (0) za pogrešan ili nepostojeći odgovor, 1 bod za jedan točan odgovor (navođenje ili vremena ili mjesta), 2 boda za navođenje i vremena i mjesta.

A9.	Pokušaj	Mačka se popela/ penje na drvo. Mačka je skočila (na stablo). Mačka pokušava + GLAGOL (dohvatiti/ uhvatiti/ uloviti/ pojesti) ptičice.	0 1
A10.	Ishod	Mačka je dohvatila/ uzela ptičice/ male ptice. Mačka je skoro + GLAGOL (uhvatila/ dohvatila/ uzela/ ulovila) ptičice.	0 1
A11.	US kao reakcija	Mačka je bila sretna. Ptičica/ mala ptica je bila preplašena/ plakala je/ vikala je/ boljelo ju je. Ptičice/ male ptice su bile preplašene/ plakale su/ vikale su/ boljelo ih je.	0 1
<i>Epizoda 3: Pas (likovi epizode: pas, mačka i ptičice)</i>			
A12.	US kao uvodni događaj	Pas je <u>vidio</u> da su ptičice/ male ptice u opasnosti. Pas je <u>vidio</u> da je mačka ulovila ptičice/ male ptice. Ptičica/ ptičice je/ su bila/ bile u opasnosti.	0 1
A13.	Cilj	Pas je odlučio/ želio zaustaviti mačku. Pas je odlučio/ želio pomoći/ zaštititi/ spasiti ptičicu/ ptičice. Neka druga surečenica (primjerice: Napao je/ Ugrizao je mačku...) + ... da bi/ kako bi zaustavio mačku/ spasio ptičice/ pomogao ptičicama. ... da zaustavi mačku/ spasi ptičice/ pomogne ptičicama.	0 1
A14.	Pokušaj	Pas je povukao/ povlači mačku dolje. Pas je zgrabio/ grabi/ grize/ napada mačku. Pas grize mačku za rep. Pas pokušava + GLAGOL (zaustaviti/ otjerati) mačku / (spasiti/ zaštititi) ptičice.	0 1
A15.	Ishod	Pas je otjerao/ prestrašio mačku. Mačka je pobjegla/ otrčala od ptičica/ malih ptica. Ptičice/ male ptice su bile sigurne/spašene.	0 1
A16.	US kao reakcija	Pas je bio sretan/ ponosan (jer je spasio male ptice/ptičice). Mačka je bila ljuta/ razočarana/ osjećala se loše/ ljuto/ prestrašeno/. Mačku je boljelo/ bolio ju je njezin rep. Ptičica/ptičice je/ su bila/ bile zadovoljna(e)/ sretna(e)/ spašena(e). Mama ptica je odahnula/ bila sretna.	0 1
A17.	Ukupan rezultat na strukturi priče od mogućih 17:		

B. Strukturalna složenost (C – cilj, P – pokušaj, I – ishod)

Broj PI nizova	Broj C (bez P i I)	Broj CP i CI nizova	Broj CPI ishoda
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

C1.	<p>Ukupan broj US riječi u pojavnicama. US uključuju:</p> <p>riječi kojima se opisuje percepcija, npr. <i>vidjeti, čuti, osjetiti, mirisati</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju fiziološka stanja, npr. <i>žedan, gladan, umoran, bolestan, ozlijeđen</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuje svjesnost, npr. <i>živ, budan, spava</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju emotivna stanja, npr. <i>tužan, sretan, zadovoljan, ljut, zabrinut, razočaran, uplašen, prestrašen, ponosan, hrabar, (osjećati se) sigurno, iznenađen</i>;</p> <p>mentalne glagole, npr. <i>željeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, vjerovati, planirati</i>;</p> <p>glagole govorenja (engl. <i>linguistic verbs</i>), npr. <i>reći, zvati, vikati, pitati, upozoriti</i>.</p>
-----	--

Drugi dio: razumijevanje

		Primjeri točnih odgovora	Primjeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Je li ti se sviđjala priča?	Uvodno pitanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je mama ptica odletjela? <i>(pokažite sliku 1 i 2)</i> (epizoda 1: cilj/ US kao početni događaj)	Želi donijeti hranu/ crve malim pticama. Želi nahraniti ptičice. Ptičice su gladne. Da bi/ kako bi donijela/ pronašla hranu. Da donese / pronađe hranu.	Odlazi/ ide raditi. Ide po tatu. Boji se/ strah ju je.	0 1
D2.	Kako se pas osjeća? <i>(pokažite sliku 1)</i> (US kao početni događaj)	Loše/ gladne su/ žele hranu.	Dobro/ sretno/ zadovoljno/ iznenađeno/ usamljeno/ preplašeno.	0 1
D3.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D2. Ako je dano točno objašnjenje u D2, dajte bod u D3 i nastavite s D4)</i> Zašto misliš da se male ptice/ ptičice osjećaju gladno/ ljuto? ¹⁹	Njihova usta su otvorena/ traže hranu. Viču: "Želimo hranu/ gladne smo!" Mama je otišla po hranu. Mama je donijela crva da ih nahrani. Ptičice su uvijek gladne. (generičko značenje)	Sretne su/ pjevaju. Žele biti s mamom. Prestrašene su jer su vidjele mačku. Loše/ uplašeno jer je mama odletjela.	0 1
D4.	Zašto se mačka penje na drvo? <i>(pokažite sliku 3)</i> (epizoda 2: cilj)	Želi uloviti/ ubiti/ pojesti ptičice/ male ptice. Želi ptičicu/ ptičice. Nije mogla odoljeti ptičicama. Morala je iskoristiti priliku kad je mama otišla/ odletjela. Mačke vole jesti/ loviti ptice. (generičko značenje) Da bi/ kako bi uzela/ ubila/ pojela ptičice. Da ubije/ uzme/ pojede ptičice.	Želi se igrati s ptičicama/ malim pticama.	0 1
D5.	Kako se mačka osjeća? <i>(pokažite sliku 6)</i> (US kao reakcija)	Loše/ (još uvijek) gladno/ ljuto/ tužno/ uplašeno/povrijeđena je/ glupo/ razočarano.	Sretno/ zadovoljno/ razigrano/ rastrčano/ dobro se osjeća.	0 1
D6.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D5. Ako je</i>	Nije dohvatila male ptice. Nije uspjela. Boji se/ strah ju je psa.	Sretna/ razigrana/ počinje letjeti/ Izgleda kao da...	0 1

¹⁹ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D2.

	<i>dano točno objašnjenje u D5, dajte bod u D6 i nastavite s D7)</i> Zašto misliš da je mačka gladna/ ljuta/ uplašena? ²⁰	Pas napada/ grize/ lovi/ vuče/ tuče mačku/ mačkin rep. Ako je odgovor na D5 "loše/ ljuto", odgovor na D6 može također biti: Jer je još uvijek gladna.	Pas je uzeo mačkinu hranu. Pas želi pojesti mačku. Ne znam.	
D7.	Zašto je pas zgrabio mačku za rep? (pokažite sliku 5) (epizoda 3: cilj)	Želi/ odlučio je spasiti/ zaštititi male ptice. Želi/ odlučio je zaustaviti mačku. Želi da mačka pusti pticu. Želi pomoći maloj kozi. Tako ptice neće biti pojedene/ ubijene/ ozlijeđene. Da bi/ kako bi zaustavio mačku/ spasio ptičice/ pomogao ptičicama. Da zaustavi mačku/ spasi ptičice/ pomogne ptičicama.	Želi pojesti pticu. Želi pojesti mačku. Želi se igrati s mačkom Psi mrze/ ne vole mačke. (generičko značenje)	0 1
D8.	Zamisli da pas vidi ptice. Kako se pas osjeća? (pokažite sliku 6) (US kao reakcija)	Dobro/ sretno/ veselo/ zadovoljno/ ponosno. Kao zaštitnik/ junak. Sretan je/ sviđa mu se što ih je zaštitio.	Loše/ ljuto/ bijesno/ tužno/ žao mu je/ glupo/ gladno. "Moram uloviti mačku!"	0 1
D9.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D8. Ako je dano točno objašnjenje u D8, dajte bod u D9 i nastavite s D10)</i> Zašto misliš da se pas osjeća dobro/ sretno/ veselo/ zadovoljno? ²¹	Zaustavio je mačku. Otjerao je mačku. Spasio je ptičice. Pomogao je ptičicama. Vidio je da su ptičice sigurne/ sretno/ neozlijeđene. Sad se mačka neće vratiti.	Smije se/ izgleda kao... Nije uhvatio mačku. Želi pojesti ptičice. Ljut je na mačku.	0 1
D10.	Koga mama ptica više voli, mačku ili psa? Zašto?	Psa – daje barem jedan razlog (spasio je male ptice, pomogao je ptičicama, otjerao je mačku, bio je ljubazan/ dobar prema ptičicama).	Mačku/ ne znam/ bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D11.	Ukupan rezultat na pitanjima razumijevanja od mogućih 10:			

²⁰ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D5.

²¹ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D8.

Protokol za priču Kozlići

Pripovijedanje / Prepričavanje / Model priče

Ime i prezime: _____
Datum rođenja: _____
Datum testiranja: _____
Kronološka dob (u mjesecima): _____
Spol: _____
Ime ispitivača: _____
J2 izloženost (u mjesecima): _____
Datum upisa u vrtić: _____
Ime vrtića: _____

Sve omotnice moraju biti na stolu prije početka ispitivanja. Pripremite prikladan audio-snimač kako biste snimili ispitivanje. Snimanje treba započeti tako da obuhvati i Pripremno razdoblje.

Pripremno razdoblje

Pitajte dijete nekoliko pitanja, primjerice: *Tko ti je najbolji prijatelj? Što voliš gledati na televiziji? Voliš li slušati priče? Voliš li pričati priče?*

Upute

Upute za provedbu pripovijedanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i onda mi možeš ispričati tu priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo cijelu priču. Jesi li spreman?*

Pokažite sliku 1 i 2. Recite djetetu: *Sada želim da mi ti ispričaš priču. Pogledaj slike i pokušaj ispričati što se dogodilo.* Početak pripovijedanja može se olakšati rečenicom: *Ispričaj mi priču* (pri tome se pokazuje na sliku). Kada dijete završi s pripovijedanjem dijela priče prikazanog na prve dvije slike, otvaraju se sljedeće dvije slike tako da su sada četiri slike vidljive. Provesti postupak do kraja priče. Ako dijete prekine priču, može ga se ohrabriti rečenicama: *Još se nešto dogodilo?, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti što još ima u priči.* Ako dijete prestane govoriti bez da je naznačilo da je završilo, zamolite ga: *Reci mi kad završiš.*

Kad dijete završi s pripovijedanjem, pohvalite ga i postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Upute za provedbu prepričavanja

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričaj ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve

slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču, a onda je ti možeš ponovno ispričati meni.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednog je dana mama koza vidjela da je njezin kozlić pao u vodu i da se uplašio. Skočila je u vodu jer ga je željela spasiti. Gladna lisica vidjela je da je mama koza u vodi i promrmljala: „Mmm, divno, što to vidim na livadi?“.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Mama koza izvukla je kozlića iz vode, ali nije vidjela lisicu. Bila je sretna što se njezin kozlić nije utopio. Tada je zločesta lisica skočila jer je željela uloviti kozlića. Hrabra ptica koja je tamo letjela vidjela je da je kozlić u velikoj opasnosti. Odlučila je zaustaviti lisicu i spasiti kozlića.*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Ptica je rekla lisici: „Ostavi kozlića na miru!“. Poletjela je i ugrizla lisicu za rep. Lisica je pustila kozlića i ptica ju je otjerala. Ptica je bila jako sretna jer je uspjela spasiti kozlića, a lisica je još uvijek bila gladna.*

I to je kraj priče.

Razmotajte slike tako da su prve dvije slike vidljive samo djetetu. Recite djetetu: *Hajde sad ti ispričaj priču. Pogledaj slike i ispričaj što se dogodilo.* Dozvoljeni poticaj u slučaju da dijete odbija započeti: *Ispričaj mi priču* (pri tome se pokazuje na sliku). Kada dijete završi s prepričavanjem dijela priče prikazanog na prve dvije slike, otvorite sljedeće dvije tako da su sada četiri slike vidljive. Provedite postupak do kraja priče. Ako dijete usred priče prestane pričati, može ga se ohrabriti rečenicama: *Još se nešto dogodilo, Nastavi, Reci mi još, Hajdemo vidjeti čega još ima u priči.* Ako dijete prestane govoriti bez da je naznačilo da je završilo, zamolite ga: *Reci mi kad završiš.*

Kad dijete završi s prepričavanjem, pohvalite ga i postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Upute za provedbu ispitivanja prema modelu priče

Sjednite nasuprot djetetu. Recite djetetu: *Pogledaj, ovdje su tri omotnice. U svakoj se nalazi različita priča. Izaberi jednu i ispričat ću ti priču.* Razmotajte slike tako da su sve slike otvorene i vidljive samo djetetu. *Pogledaj prvo čitavu priču. Jesi li spreman? Ja ću ti ispričati priču i nakon toga ću ti postaviti neka pitanja.*

Pokažite sliku 1 i 2. *Ovdje počinje priča (pokažite sliku 1). Jednog je dana mama koza vidjela da je njezin kozlić pao u vodu i da se uplašio. Skočila je u vodu jer ga je željela spasiti. Gladna lisica vidjela je da je mama koza u vodi i promrmljala: „Mmm, divno, što to vidim na livadi?“.*

Pokažite sliku 3 i 4 (prve su četiri slike sada vidljive). *Mama koza izvukla je kozlića iz vode, ali nije vidjela lisicu. Bila je sretna što se njezin kozlić nije utopio. Tada je zločesta lisica skočila jer je željela uloviti kozlića. Hrabra ptica koja je tamo letjela vidjela je da je kozlić u velikoj opasnosti. Odlučila je zaustaviti lisicu i spasiti kozlića.*

Pokažite sliku 5 i 6 (sve su slike od 1 do 6 sada vidljive). *Ptica je rekla lisici: „Ostavi kozlića na miru!“. Poletjela je i ugrizla lisicu za rep. Lisica je pustila kozlića i ptica ju je otjerala. Ptica je bila jako sretna jer je uspjela spasiti kozlića, a lisica je još uvijek bila gladna.*

I to je kraj priče.

Nakon što kažete *I to je kraj priče*, postavite pitanja za provjeru razumijevanja.

Formular za priču Kozlići

Prvi dio: proizvodnja

A. Struktura priče; B. Strukturalna složenost; C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

A. Struktura priče

		Primjeri točnih odgovora ²²	Bodovi
A1.	Situacija	Vrijeme i mjesto događanja Primjerice: jednom.../ jednog dana.../ davno prije... u šumi.../ na livadi.../ u vrtu.../ na polju.../ na jezeru/ kod jezera/ na ribnjaku...	0 1 2 ²³
<i>Epizoda 1: Mama/ Koza (likovi epizode: mama/ koza i kozlići)</i>			
A2.	US kao uvodni događaj	< Kozlić/ mala koza/ mali kozlić itd.> je bio/ bila preplašen(a)/ u opasnosti/ Mala koza trebala je pomoć/ zvala je upomoć/ zvala je mamu. < Mama/ koza/ roditelj itd.> je vidjela da je kozlić prestrašen/ u opasnosti / da se utapa/ da ne može plivati. Mama koza je zabrinuta zbog kozlića u vodi.	0 1
A3.	Cilj	Mama koza željela je pomoći kozliću. Mama koza željela je spasiti malu kozu. Mama koza htjela je izvući/ izgurati malu kozu/ kozlića iz vode. Neka druga surečenica (primjerice: Ušla je u vodu...) + ... da bi/ kako bi pomogla kozliću/ gurnula kozlića iz vode. ... da pomogne kozliću/ gurne kozlića iz vode.	0 1
A4.	Pokušaj	Mama koza je otrčala/ utrčala/ ušla u vodu. Mama koza gura malu kozu/ pomaže maloj kozi. Mama koza pokušava + GLAGOL (pomoći/ izgurati/ izvaditi) kozlića.	0 1
A5.	Ishod	Mama koza izvukla/ spasila je kozlića iz vode. Mama koza pomogla je kozliću izaći iz vode. Mala koza je izvučena/ spašena iz vode.	0 1
A6.	US kao reakcija	Mama je bila sretna/ zadovoljna. Mala koza je zadovoljna/ sretna. Mala koza više nije uplašena.	0 1
<i>Epizoda 2: Lisica (likovi epizode: lisica i kozlić)</i>			
A7.	US kao uvodni događaj	Lisica je vidjela kako mama koza odlazi. Lisica je vidjela je da je mala koza sama. Lisica je vidjela tamo hranu. Lisica je bila gladna. Lisica je rekla/ pomislila: "Njam-njam".	0 1

²² Ako niste sigurni u prikladnost odgovora ili odgovor nije naveden, provjerite u Priručniku.

²³ Bez bodova (0) za pogrešan ili nepostojeći odgovor, 1 bod za jedan točan odgovor (navođenje ili vremena ili mjesta), 2 boda za navođenje i vremena i mjesta.

A8.	Cilj	Lisica je željela pojesti/ uhvatiti/ uloviti/ ubiti malu kozu/ kozlića. Neka druga surečenica (primjerice: Skočila je...) + ... da bi/ kako bi pojela/ ulovila/ uhvatila/ ubila kozlića. ... da pojede/ ulovi/ uhvati kozlića.	0	1
A9.	Pokušaj	Lisica je skočila/ iskočila ispred kozlića. Lisica pokušava + GLAGOL (uhvatiti/ zgrabiti/ uloviti) malu kozu/ kozlića.	0	1
A10.	Ishod	Lisica je dohvatila/ uhvatila/ ulovila malu kozu. Lisica je skoro + GLAGOL (uhvatila/ ugrabila/ zgrabila/ ulovila) kozlića.	0	1
A11.	US kao reakcija	Lisica je bila sretna. Kozlić je bio preplašen/ plakao je/ boljelo ga je.	0	1
<i>Epizoda 3: Ptica (likovi epizode: ptica, lisica i kozlić)</i>				
A12.	US kao uvodni događaj	< Ptica/ vrana/ gavran itd.> je vidjela da je mala koza/ kozlić u opasnosti Ptica je vidjela da je lisica ulovila kozlića. Kozlić je bio u opasnosti.	0	1
A13.	Cilj	Ptica je odlučila/ željela zaustaviti lisicu. Ptica je odlučila/ željela pomoći/ zaštititi/ spasiti malu kozu/ kozlića. Neka druga surečenica (primjerice: Grize...) + ... da bi/ kako bi zaustavila lisicu/ spasila kozlića/ pomogla kozliću. ... da zaustavi lisicu/ spasi kozlića/ pomogne kozliću.	0	1
A14.	Pokušaj	Ptica je ugrizla/ povukla lisičin rep. Ptica grize/ povlači/ lovi lisičin rep. Ptica napada lisicu. Ptica pokušava + GLAGOL (maknuti/ otjerati) lisicu.	0	1
A15.	Ishod	Ptica je otjerala lisicu/ prestrašila lisicu. Lisica je pobjegla/ otrčala od kozlića. Mala koza je spašena / na sigurnom.	0	1
A16.	US kao reakcija	Ptica je bila sretna/ ponosna (jer je spasila male koze/ kozliće). Lisica je bila ljuta/ razočarana/ osjećala se loše/ ljuto/ prestrašeno. Lisicu je boljelo/ bolio ju je njezin rep. Kozlić je bio sretan spašen. Mama koza je bila odahnula/ bila sretna.	0	1
A17.	Ukupan rezultat na strukturi priče od mogućih 17:			

B. Strukturalna složenost (C – cilj, P – pokušaj, I – ishod)

Broj PI nizova	Broj C (bez P i I)	Broj CP i CI nizova	Broj CPI ishoda
B1.	B2.	B3.	B4.

C. Riječi koje izražavaju unutarnja stanja (US)

C1.	<p>Ukupan broj US riječi u pojavnica. US uključuju:</p> <p>riječi kojima se opisuje percepcija, npr. <i>vidjeti, čuti, osjetiti, mirisati</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju fiziološka stanja, npr. <i>žedan, gladan, umoran, bolestan, ozlijeđen</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuje svjesnost, npr. <i>živ, budan, spava</i>;</p> <p>riječi kojima se opisuju emotivna stanja, npr. <i>tužan, sretan, zadovoljan, ljut, zabrinut, razočaran, uplašen, prestrašen, ponosan, hrabar, (osjećati se) sigurno, iznenađen</i>;</p> <p>mentalne glagole, npr. <i>željeti, misliti, znati, zaboraviti, odlučiti, vjerovati, planirati</i>;</p> <p>glagole govorenja (engl. <i>linguistic verbs</i>), npr. <i>reći, zvati, vikati, pitati, upozoriti</i>.</p>
-----	--

Drugi dio: razumijevanje

		Primjeri točnih odgovora	Primjeri pogrešnih odgovora	Bodovi
0	Je li ti se sviđjela priča?	Uvodno pitanje, ne boduje se		
D1.	Zašto je mama koza u vodi? <i>(pokažite sliku 1 i 2)</i> (Epizoda 1: Cilj / US kao početni događaj)	Želi spasiti malu kozu/ kozlića. Brine se o kozliću. Kozlić je tražio pomoć. Kozlić je u opasnosti/ prestrašen. Da bi/ kako bi pomogla kozliću/ spasila kozlića. Da pomogne kozliću/ spasi kozlića.	Pliva/ igra se/ Želi se kupati. Želi oprati malu kozu. Želi se rashladiti/ napiti.	0 1
D2.	Kako se mala koza osjeća? <i>(pokažite na kozlića u vodi, slika 1)</i> (US kao početni događaj)	Uplašena je/ boji se/ strah ju je. Želi biti spašena.	Dobro/ sretno/ zadovoljno/ razigrano/ osvježeno/ hladno/ gladno/ žedno/ prljavo/ čisto / glupo.	0 1
D3.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D2. Ako je dano točno objašnjenje u D2, dajte bod u D3 i nastavite s D4).</i> Zašto misliš da se kozlić osjeća loše, uplašen/a/ boji se? ²⁴	Pao je u vodu/ ne može izaći iz vode. Zato što se utapa/ ne zna plivati. Viče/ vrišti: "Upomoć, utapam se!" Mala djeca ne znaju plivati. (generičko značenje)	Gladan je/ žedan je. Pliva/ igra se u vodi. Nije smio stajati u vodi.	0 1
D4.	Zašto je lisica skočila/ krenula naprijed? <i>(pokažite sliku 3)</i> (Epizoda 2: Cilj)	Želi uloviti/ ubiti/ pojesti malu kozu. Želi kozlića. Ne može odoljeti maloj kozi. Morala je iskoristi priliku dok mama koza ne gleda/ je daleko. Lisice vole jesti (male) koze (generičko značenje). Da bi/ kako bi ulovila/ ubila/ pojela malu kozu. Da ulovi/ ubije/ pojede malu kozu.	Želi se igrati malom kozom/ kozlićem.	0 1
D5.	Kako se lisica osjeća? <i>(pokažite sliku 5-6)</i> (US kao reakcija)	Loše/ (još uvijek) gladno/ ljuto/ tužno/	Sretno/ zadovoljno/ razigrano/	0 1

²⁴ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D2.

		uplašeno/povrijeđena je/ glupo/ razočarano.	rastrčano/ dobro se osjeća.	
D6.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D5. Ako je dano točno objašnjenje u D5, dajte bod u D6 i nastavite s D7). Zašto misliš da se lisica osjeća loše/ uplašeno/ gladno/ razočarano? ²⁵</i>	Nije uhvatila malu kozu/ kozlića. Nije uspjela. Boji se/ strah ju je ptice. Ptica napada/ grize/ lovi/ vuče lisicu/ lisičin rep. <i>Ako je odgovor na D5 "loše/ljuto" odgovor na D6 može također biti: Jer je još uvijek gladna.</i>	Sretna/ razigrana/ počinje letjeti. Izgleda kao da... Ptica je uzela lisici hranu. Ptica želi pojesti lisicu. Ne znam.	0 1
D7.	Zašto je ptica ugrizla lisicu za rep? <i>(pokažite sliku 5) (Epizoda 3: Cilj)</i>	Želi/ odlučila je zaštititi/ spasiti/ kozlića. Želi/ odučila je zaustaviti lisicu. Želi da lisica pusti kozlića. Želi pomoći maloj kozi. Tako kozlić neće biti pojeden/ ubijen/ ozlijeđen. Da bi/ kako bi zaštitila/ spasila kozlića/ pomogla kozliću. Da zaštititi/ spasi kozlića/ pomogne kozliću.	Želi je pojesti. Želi pojesti lisicu. Želi se igrati s lisicom. Ptice mrze/ ne vole lisice (generičko značenje)	0 1
D8.	Zamisli da ptica vidi koze. Kako se ptica osjeća? <i>(pokažite sliku 6) (US kao reakcija)</i>	Dobro/ sretno/ veselo/ zadovoljno/ ponosno. Kao zaštitnica/ junakinja. Sretna je/ sviđa joj se što ih je zaštitila.	Loše/ ljut/ bijesno/ tužno/ žao joj je/ glupo/ gladno. "Moram uloviti mačku!"	0 1
D9.	<i>(Postavite ovo pitanje samo ako je dijete odgovorilo točno, ali bez objašnjenja na D8. Ako je dano točno objašnjenje u D8, dajte bod u D9 i nastavite s D10). Zašto misliš da se ptica osjeća dobro/ sretno/ veselo? ²⁶</i>	Zaustavila je lisicu. Otjerala je lisicu. Spasila je kozlića. Pomogla je kozlicima. Vidjela je da su kozlići sigurni/ sretni/ neozlijeđeni. Sad se lisica neće vratiti.	Smije se/ izgleda kao ... Nije uhvatila lisicu. Želi pojesti kozlića. Ljuta je na lisicu.	0 1
D10.	Koga mama koza više voli, lisicu ili pticu? Zašto?	Pticu – daje barem jedan razlog (spasila je malu kozu/ kozlića, otjerala je lisicu, bila je ljubazna/ dobra prema kozlicima).	Lisicu/ ne znam/ bilo koji drugi neprikladan ili nevažan odgovor.	0 1
D11.	Ukupan rezultat na pitanjima razumijevanja od mogućih 10:			

²⁵ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D5.

²⁶ Rabite pri postavljanju pitanja istu riječ za izražavanje unutarnjeg stanja koju je rabilo dijete u D8.

Pozadinska pitanja

1. Ime djeteta (ime i prezime) _____

2. Datum rođenja _____

3. Ide li vaše dijete trenutno u vrtić/ školu?

☐ Da, vrtić
od _____ (godina, mjesec)	☐ Da, školu
od _____ (godina, mjesec)
☐ Ne	☐ Ne

Ako da, u kakav vrtić?

- Dvojezični
- Jednojezični J1 = djetetov izvorni jezik
- Jednojezični J2 = djetetov drugi jezik
- Nešto drugo. Navedite što:

Ako da, u kakvu školu?

- Dvojezičnu
- Jednojezičnu J1 = djetetov izvorni jezik
- Jednojezičnu J2 = djetetov drugi jezik
- Nešto drugo. Navedite što:

4. U kojoj je državi vaše dijete rođeno?

☐ U zemlji gdje se govori J1, a to je?
_____ | ☐ U zemlji gdje se govori J2, a to je?
_____ | ☐ U nekoj drugoj zemlji, a to je?
_____ |
|---|---|--|

5. Od kada vaše dijete živi u zemlji J2? _____ (godina, mjesec)

6. Koje je po redu rođeno vaše dijete:

1. 2. 3. Napišite broj _____

1. Koliko je vaše dijete bilo staro kad je progovorilo prvu riječ?

_____ godine _____ mjeseci

8. Jeste li ikada bili zabrinuti za djetetov jezik?

- Ne Da. Objasnite zašto? _____

9. Ima li netko u vašoj obitelji govorne ili jezične teškoće?

- Ne Da, navedite tko? _____
Npr., majka, otac, braća i sestre

10. Je li vaše dijete ikada imalo poteškoće sa sluhom?

Oštećenje sluha

- Ne
- Da

Česte infekcije uha

- Ne
- Da. Koliko puta? _____
- Timpanostoma

11. Prema vašem mišljenju, je li sluh vašeg djeteta uredan?

- Ne Da

12. Podatci o roditeljima						
	Navedite vaš izvorni jezik (J1)	Navedite vaš drugi jezik (J2)	Navedite druge jezike koje govorite	Koliko dugo živite u zemlji XX	Vaše obrazovanje	Vaše zanimanje
majka/ roditelj 1						
otac/ roditelj 2						

13. Na kojem jeziku razgovarate sa svojim djetetom?

majka/ roditelj 1 ☐ Na svom izvornom jeziku (J1) ☐ Na svom drugom jeziku (J2) ☐ Na oba, i na izvornom, i na drugom ☐ Na nekom drugom jeziku/ jezicima. Kojem/ kojima? _____	otac/ roditelj 2 ☐ Na svom izvornom jeziku (J1) ☐ Na svom drugom jeziku (J2) ☐ Na oba, i na izvornom, i na drugom ☐ Na nekom drugom jeziku/ jezicima. Kojem/ kojima? _____
---	--

14. Koje jezike vaše dijete sada govori?

Djetetov J1, a to je: _____
 Djetetov J2, a to je: _____
 Ostale jezike, a to su: _____

15. Kojim jezicima je izloženo vaše dijete?

Djetetovom J1
 Djetetovom J2
 Ostalim jezicima, a to su: _____

16. Od koje je dobi je vaše dijete izloženo J2?

Od rođenja
 Prije navršene 3. godine
 Prije navršene 1. godine
 Prije navršene 5. godine
 Prije navršene 2. godine
 Od _____ godine.

17. Je li vaše dijete izloženo J2

u vrtiću ili školi
 preko TV-a/ računala/ knjiga
 s prijateljima
 Ostalo, što? _____
 s braćom/ sestrama/ roditeljima/ rodbinom

18. Procijenite u postotku, koliko često je vaše dijete izloženo jezicima tijekom dana (u svim dnevnim aktivnostima).

Djetetov izvorni jezik (J1)	Djetetov drugi jezik (J2)	Ostali jezici
☐ 25%	☐ 25%	☐ 25%
☐ 50%	☐ 50%	☐ 50%
☐ 75%	☐ 75%	☐ 75%
☐ 100%	☐ 100%	☐ 100%

19. Molimo vas, procijenite djetetove jezične vještine, označavajući odgovarajuće polje	Jako dobro	Prilično dobro	Prilično loše	Jako loše				
Koliko dobro vaše dijete razumije svoj izvorni jezik (J1)?								
Koliko dobro vaše dijete razumije svoj drugi jezik (J2)?								
Koliko dobro vaše dijete govori svoj izvorni jezik (J1)?								
Koliko dobro vaše dijete govori svoj drugi jezik (J2)?								
20. Prema vašem mišljenju, koji jezik vaše dijete najbolje govori? <ul style="list-style-type: none"> ☐ Svoj J1 ☐ Svoj J2 ☐ Neki drugi jezik, a to je: _____ 								
21. Prema vašem mišljenju, preferira li vaše dijete neki jezik više od drugih? <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ne ☐ Da. Koji? _____ 								
22. Molimo vas, naznačite učestalost sljedećih aktivnosti koje ste proveli sa svojim djetetom tijekom prošlog mjeseca	Njegov/ njezin izvorni jezik (J1)			Njegov/ njezin drugi jezik (J2)				
	Nikada	Dva puta mjesečno	Jednom ili dva puta tjedno	Skoro svaki dan	Nikada	Dva puta mjesečno	Jednom ili dva puta tjedno	Skoro svaki dan
Pričanje priča								
Čitanje knjiga								
Slušanje pjesmica ili pjevanje								
Gledanje TV-a/ DVD-ova/ filmova/ igranje računalnih igara								

Tekstovi priča

Sljedeći tekstovi priča služe kao poticaji za model priče i/ili prepričavanje. Tekstovi priča su s paralelnim makro- i mikrostrukturama i mogu se upotrijebiti kao smjernice za kodiranje i analiziranje.

Elementi strukture priče i riječi koje izražavaju unutarnja stanja označeni su na poseban način:

cilj pokušaj ishod *riječi koje izražavaju unutarnja stanja*

Ptičice (Ukupan broj riječi: 144)

Slike 1/2: Jednog je dana mama ptica *vidjela* da su njezine ptičice *gladne*. Odletjela je jer je željela pronaći hranu za njih. *Gladna* mačka vidjela je da mama ptica odlazi i *zamjaukala je*: „Mmm, divno, što to vidim u gnijezdu?“.

Slike 3/4: Mama ptica vratila se s velikim crvom za svoju djecu, ali nije *vidjela* mačku. Bila je *sretna* što ima sočnog crva za svoje ptičice. Tada se *zločesta* mačka počela penjati na drvo jer je željela uloviti ptičice. Zgrabila je jednu od ptičica. *Hrabri* pas koji je prolazio *vidio* je da su ptičice u velikoj opasnosti. Odlučio je zaustaviti mačku i spasiti ptičice.

Slike 5/6: Pas je *rekao* mački: „Ostavi ptičice na miru!“ Zgrabio je mačku za rep i povukao je s drveta. Mačka je pustila ptičicu i pas ju je otjerao. Pas je bio jako *zadovoljan* jer je uspio spasiti ptičice, a mačka je još uvijek bila *gladna*.

Kozlići (Ukupan broj riječi: 137)

Slike 1/2: Jednog je dana mama koza *vidjela* da je njezin kozlić pao u vodu i da *se uplašio*. Skočila je u vodu jer ga je željela spasiti. *Gladna* lisica vidjela je da je mama koza u vodi i *promrmljala*: „Mmm, divno, što to vidim na livadi?“.

Slike 3/4: Mama koza izvukla je kozlića iz vode, ali nije *vidjela* lisicu. Bila je *sretna* što se njezin kozlić nije utopio. Tada je *zločesta* lisica skočila jer je željela uloviti kozlića. *Hrabra* ptica koja je tamo letjela *vidjela* je da je kozlić u velikoj opasnosti. Odlučila je zaustaviti lisicu i spasiti kozlića.

Slike 5/6: Ptica je *rekla* lisici: „Ostavi kozlića na miru!“ Poletjela je i ugrizla lisicu za rep. Lisica je pustila kozlića i ptica ju je otjerala. Ptica je bila jako *sretna* jer je uspjela spasiti kozlića, a lisica je još uvijek bila *gladna*.

Mačka (Ukupan broj riječi: 147)

Slike 1/2: Jednog je dana *razigrana* mačka *ugledala* žutog leptira kako sjedi na grmu. Skočila je jer ga je željela uloviti. U to vrijeme veseo dječak vraćao se iz ribolova s kantom i loptom u rukama. *Vidio* je da mačka lovi leptira.

Slike 3/4: Leptir je brzo odletio i mačka je pala u grm. *Ozlijedila* se i bila je jako *razočarana*. Dječak se tako *iznenadio* da mu je lopta ispala iz ruku. Kad je *vidio* kako se lopta kotrlja u vodu, *uzviknuo* je: „Oh, ne, moja lopta!“. Bio je *tužan* i htio je dohvatiti svoju loptu. Za to vrijeme mačka je *primijetila* dječakovu kantu i pomislila: „Mmm, želim uzeti ribu!“.

Slike 5/6: Tada je dječak počeo izvlačiti svoju loptu iz vode ribičkim štapom. Nije *primijetio* da je mačka zgrabila ribu. Na kraju, mačka je bila jako *zadovoljna* jer je pojela tako ukusnu ribu, a dječak je bio *sretan* jer je dohvatio svoju loptu.

Pas (Ukupan broj riječi: 144)

Slike 1/2: Jednog je dana *razigran* pas *ugledao* sivog miša kako sjedi blizu drveta. Skočio je jer ga je želio uloviti. U to vrijeme veseo dječak vraćao se iz dućana s vrećicom i balonom u rukama. *Vidio* je da pas lovi miša.

Slike 3/4: Miš je brzo pobjegao i pas je udario o drvo. *Ozlijedio* se i bio je jako *razočaran*. Dječak se tako *iznenadio* da mu je balon kliznuo iz ruku. Kad je *vidio* kako balon leti prema drvetu, *uzviknuo* je: „Oh, ne, moj balon!“. Bio je *tužan* i htio je dohvatiti svoj balon. Za to vrijeme pas je *primijetio* dječakovu vrećicu i *pomislio*: „Mmm, želim uzeti kobasice!“.

Slike 5/6: Tada je dječak počeo vući svoj balon s drveta. Nije *primijetio* da je pas zgrabio kobasice. Na kraju, pas je bio jako *zadovoljan* jer je pojeo tako ukusne kobasice, a dječak je bio *sretan* jer je dohvatio svoj balon.